

SLOVENSKI NAROD.

Izhaia vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter volja po pošti prejemati se avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 80 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrtstopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vpliv osvobojenja balkanskega polotoka na slovenski narod.

(Pismo od bosenske meje.)

Leta in leta smo čuli iz vladnih in ustavovernih krogov — kar je sicer prava živa resnica — da bodočnost kaže naši monarhiji pot na iztok, da bi se naša monarhija izneverila historičnej svoji misli in odrekla svoji bodočnosti, čim bi nehala širiti se napram iztoku. Potem bi zdrave pameti človek vsaj moral soditi, da so merodajni faktorji na vse pomislili, na kar se pomisliti mora, če se velika monarhija pripravlja za veliko akcijo, ki bi imela vzdigniti potamnili nekdanji sijaj. Ali temu nij tako. Veliki epohalni dogodki, ki so se na iztoku uže pred tremi leti na naš očigled začeli razvijati, našli so našo državo nepripravljeno in na krmilu male in maljušne ljudi, ki nijso v stanju vzdignuti se nad kolobar svojih vsakdanjih strankarskih interesov, ljudje, ki so izgubili bister pogled, ter ne razumejo, ali razumeti nečejo, dogodke, iz katerih, — naj jim bode po volji ali ne, — po vseh zakonih historične nujnosti mora vskrsniti novo življenje za slovanske narode na jugu.

Tisti ljudje, ki so nam leta in leta govorili in pripovedovali o bodočnosti in kulturnej misli monarhije na iztoku — tisti Magjari, ki dober del svoje prevage imajo zahvaliti izmišljeni svoji misli na iztoku, vsi ti sedaj ko je prišel odločni čas, ovržajo, da naša monarhija ne more stopiti v iztočno akcijo, kakor bi se velikej državi spodobilo, — pogled Földvaryja, železnico Sisek Novi, težave s kreditom za vojne potrebe itd., kar gotovo ne služi na povečanje oglada naše monarhije pred izvanjskim svetom. Tiste ljudi, ki so imeli polna usta kulturnih fraz, nahačajo mej najdebelejšimi prijatelji in zagovorniki barbarskih Turkov, in če so se v najnovejšem času nekaj poboljšali, to pride odtod, da Turki sedaj ne režejo in ne sečejo samo slovanskih nosov, vseh in glav, ampak tudi nemške in magjarske, — kar, se ve da boli.

Da je vse tako prišlo, nič drugoga nij krivo, nego slepa strast Slovanom protivnih elementov, katerim zvest kliče, da s Slovani pošteno ne ravnajo, in da bodo še težje z njim ravnali, če se njih broj pomnoži s Slovani, rešenimi od turškega divjačva. „Mi uže imamo preveč Slovanov, ne trebamo jih še več,“ to pesen smo čitali v vseh varjacijah v dunajskih in peštanskih listih. V svoji zagrizenosti in mrznji, slavoderi pozabó na vse svoje kulturne fraze, in kakor kaže, bilo bi jim celo všeč, če bi se naša vojska iz Bosne in Hercegovine nazaj

pomaknila, ali vsaj podpisala konvencija s Turki, sramoteča sijaj naše monarhije. V tem smislu piše „Neue Freie Presse“, in kaj zamenjuje ta list, ne treba še le povedati. Kaj si neki morejo misliti druge države, ko vidijo tako nepatrijotično postopanje za sedaj vladajočih življev?

Različnost narodov nij nikdar vzrok vsem težavam, katere podkopavajo moč in vglad naše monarhije. — Po mojem mnenju je ravno ta različnost potrebna, da monarhija po svojem geografičnem položaju more na vse strani zadovoljiti svoje naloge. Se ve, da se monarhija ne sme nabijati na Prokrustovo postelj francoskih šablon o državnem življenju — in „conditio sine qua non“ je, da nemški in magjarski sodržavljanji postanejo pravičnejši napram slovanskim svojim sodržavljanom. Naša monarhija mejaši na vse strani z narodi, kateri so, — izven jedinih Magjarov — zastopani tudi v naši monarhiji, in s tem je sama po sebi naznačena glavna naloga za naše državnike, da raznolične narodne sile spoštujejo in moralno k monarhiji privežejo, da jih na naravnej narodnej podlagi razvijajo, da vsakej narodnej sili naznače ono mesto in nalogo, katero je poleg svoje narodnosti najbolj izpolniti v stanu, pa da za tem vse narodne sile slože in vpregó na vzajemno podpiranje, da se dosežejo cilji, v prid skupnej državi in pojedinim njenim udom. Razume se samo po sebi, da kaj vzvišeni cilj ne bodo dosegli politikarji „von fall zu fall“, kateri, po domače rečeno, samo živijo iz roke v usta, od denes na jutri, — ti politikarji nijso državniki, ampak prosti, več ali menj ukretni strankari.

Žalibog, pri nas na Slovenskem — pa i drugod nij mnogo bolje — ne opazujemo, da bi naše državne oblasti stvari gledale s tega gledišča. Premnogi naši, in tudi visoko postavljeni uradniki in učitelji, namesto, da krotijo nenaravne nemškutarske in labonske strasti, jih še najhuje in mej prvimi podpihujejo, in s tem zmirom globočje zagrizajo v redovih prostih agitatorjev na veliko škodo službenih svojih dolžnostij in službenega vglada. — Na ta način so mogoče postale prikazni, katere nam pred oči stavlja „Italia irredenta“ v Primorji, — facta loquuntur, to nijso denunciacije, — in ne želimo, da bi se naši nemškutarji imeli kedaj pohvaliti, da so slične tendencije izveli na korist velike Nemčije. — Previdni in trezni možje naj sodijo, da li je takovšno postopanje v interesu države, ki je začela davno napovedano akcijo na iztoku, katero brez stalnega moralnega in intelektualnega sodelovanja svojih slovanskih sodržavljanov povoljno rešiti ne more, kar naj si zapomnijo, naj spoznajo in po tem se ravnajo zastopniki dr-

žavnih oblastnij, če hočejo svojej državi pošteno in pametno služiti. —

Vojnička uprava je uže pravi pot pokazala, pošiljajoč v Bosno in Hercegovino večjim delom same slovanske bataljone. *) Če se uže pri vojaki, kjer pred vsem vendar le odločuje stroga vojaška disciplina, še posebno gleda na slovansko narodnost vojakov, ki imajo Bosno in Hercegovino osvojiti, v koliko večje meri se bode moralo gledati na slovansko narodnost pri civilnej upravi, da njeno pero ne pokvari, kar so hrabri naši vojniki s sabljo dobili. Civilna uprava ima dolžnost, da za monarhijo moralno osvoji in priveže z velikimi žrtvami pridobljene nove zemlje — to dolžnost pa ne bode nikdar izpolnila, če ne spozna in ne pronikne vsekolično narodno mišljenje in življenje v Bosni in Hercegovini živečega naroda, kar je brez točnega poznanja hrvatskega ali srbskega jezika gotova nemogočnost, in mogočnost je, da si bode civilna uprava kedaj odprla pot do srca bosenskega naroda, — bodi si, da je mohamedan, pravoslaven ali katolik, — če mu pride sproti s pravo iskreno bratsko ljubeznijo, — le Slovan zna k Slovanu od srca k srcu govoriti.

Če Magjari, Nemci in njih prikrpina, nemškutarji, ne mislijo na moralno osvojenje, ali če se nečejo in, pristavimo, tudi ne morejo, — ker za to sposobni nijso, — podvreči težavnej nalogi moralnega osvojenja bosenskega naroda, to jim nalaga dolžnost napram skupnej državi, da to delo brez vsakih ovir in spletkarij prepuste svojim jugoslovanskim sodržavljanom, ki imajo srce in dobro voljo, da se lotijo težavnega dela, pa se bode opraval, kar sem poprej rekel, da treba samo vsako narodnost razvijati in vzgojati tako, da v svojem času na svojem mestu izpolni svojo nalogo skupnej državi v prid.

V raznih deželnih zborih zborujejo zdaj slovenski poslanci. Vzdignite svoj glas, da vas čujejo, in da zvemo, na čemu smo. — Prihaja čas, ki bode z železno doslednostjo zdrobil in zmrvil vsa malenkostna, nenaravna in lažnjiva prizadevanja naših nemškutarskih nasprotnikov, da nam vstavijo narodnostni razvitek, ki se da tako lepo skupnej državi v prid obrniti, — prišel je čas, da pokažemo, kaj je skupnej državi vredna peščica zagrizenih nemškutarjev, in kaj smo vredni mi Slovenci, — prišel je čas, da se nemškutarstvo in lahonstvo v slovanskih deželah odkrije v celej svoji golosti in puhlosti, da nemškutarstvo, to je renegatstvo, za državo nij piškavega boba vredno, in

*) Takozvani ogerski bataljoni rekrutirani so tudi večjim delom iz slovanskih pokrajin.

da državi naravnost škoduje s tem, da odnarodovanjem žilavega in čvrstega elementa, kakor smo mi Slovenci, zatira v njem spavajoče sile, ki bi se razvezane in razrešene ter združene sè silami hrvatskimi, prekrasno dale upotrebiti za namen, ki si ga je stavil svitli naš cesar na balkanskem poluotoku. Mi Slovenci hočemo v ta namen žrtve doprinasati, kakor naši bratje Hrvatje, — ne zavirajte nas.

Mi Slovenci se ne borimo za državopravna vprašanja, in nemšku tarji nemajo nobedne pravice na posebno ime „ustavoverci“, — mi Slovenci smo ravno tako ustavoverci, ker pošiljamo svoje zastopnike na zборе postojeečega ustava. — Kar mi odločno zahtevamo, in nikdar zahtevati ne bomo nehali, je to, da se nam dopusti takšen razvitek na podlagi naše narodnosti, da bomo skupnej državi in sebi na večjo korist, posebej pa, da bomo v položaji, vzdržati na balkanskem poluotoku ono uspešno občenje s tamošnjimi narodi, ki nam gre po geografičnej naši legi in po najbližjej sorodnosti.

Iz Bosne in Hercegovine.

Oficijalni telegram poroča 26. septembra sledečo prevažno novost: Iz Zvornika je prišla turška deputacija k fcm. Szaparyju v dolno Tuzlo, in mu naznanila, da se Zvornik udá, in prosila, naj cesarska vojska Zvornik zasede. Naša vojska je nastopila, kakor je bilo uže prej odločeno, 25. t. m. marš v Zvornik.

Tudi deputacije iz Petrovca, Kulen-Vakufa, Bjele so prišle javit svoje udanje in pripravljenost orožje odložiti.

Rogatica je od naših razorožena. Mnogo pušk in streliva je bilo v njej najdeno.

Dopisnik stare „Pr.“ v Solunu piše, da je v pašaliku Novipazar in v vilajetu Kosovo 24.000 turških vojakov in pa 16.000 Arnavtov znane lige. Položaj avstrijskega konzula Jelinka v Prizrenu in vseh kristjanov tam je nevaren.

Tabor pri Mokrem 19. sept. [Izv. dop.]

Slučajno mi je mogoče odposlati par vrstic, ker pošte nemamo, telegrafa tudi ne, in zato ide danes jeden stotnik v Sarajevo, ter bode oddal naša pisma. Porinili so nas 17. t. m. iz Sarajeva semkaj. Do denes nismo vedeli zakaj, dejalo se nam je, da bomo orožje pobirali; denes pak smo zvedeli vzrok, kajti nam nasproti pri Glazincu stoji nad 3000 turških lopovov, s katerimi se bomo baje prekmalu poprijeli.

Burja piše denes okolo nas kakor na Krasu, in zavijamo se v plašče; čudo, da po noči nihče ne zmrzne, kajti zjutraj je vse belo od slane. Mokro leži 1060 metrov visoko, slive so tukaj še vse zelene, žito pak še vse na polji, in slabo zori v tem mrazu. —

Ako končamo svoj „Glazinački nalog“, nadejamo se, da pridemo nazaj v Sarajevo in v kuče. Kedaj pak se vrnemo domov, o — tem sami prav nič ne sklepamo. In naj bolje je tako.

V Sarajevem govoril sem z ljubljanskim adjunktom in lejtentantom Munda. Izpila sva ga na tihem jedno buteljo, — prav bosanski cviček je bil, — na zdravje ljubljanskih čitalničnih „kompanjonov“, in na zdravje daljnjej, prelepej naše slovenske domovini. Vsi

skupaj ne razumete, kaj se pravi v Sarajevem na zdravje naše domovine piti!

V predzadnjem dopisu slovenskega oficirja je navedena adresa udanosti, katero je dobil on kot vodja kompanije naših kranjskih vojakov. Naj jo tu priobčimo, da bodo naši bralci vedeli kako Turki pišejo:

„Pomoži bož(e) oves-li srič(o)m naše dobročinitelje svi im dobri na put a zli pod put. — Čast i dika i poklon veliko našem dobrome caru Jozipu i ostalima vašima vičnicima i vladacima, puno živili u dobru zdravlju i sričnu vlada imali. Dušmani vam pod nogama bili, kano konju ploče sve četiri. Bogu za falujemo na milosti a i Vama, Austrianci na Vašoj ljubavi, što ste se ponudili da nas utišite, nama tužnima rane izličite. Mi Vam vele zafalujemo, Bog Vama platilo što želite od Boga. Austrianci puno živili. Bogu fala, ka smo dočekali ovakoga dara od Vas, posidovanja i ka smo vidili svoga gospodara. Blago nama novu sunce sinu. Svako nas bi, da mi mu srični dan dodje, koga smo od Boga želili i ovakom se danu veselili. Mi padamu na zemljicu crnu pred veličanstvom Vašime, gospodine, i prosimo milost od Vašega gospodstva, da se ne narugate ovakome rukodilu nepametnu, mi sužnji jadni škola neimamo ka ini ga (dja?) neumimo (?) pošteno, neznamo ara da bi da znamo svojim gospodarima na volju učiniti, već se uzdamo u dobrotu Vašu, da ćete razumiti budalaščinu našu. Ja se podpisujem Mato Petar o. starina Vidović a prija je Lačić, opet prija Vladimirović sada iz Kopila i sela Bistrice, a starinom od Mostara ali Bročna. Gospodine pridobri i primilostivi, posle ćemo očitovati jedno što je naše, u kome smo bili, i onoga ko nam ga pripravi i nastoje uvide o takoj pripravi.“

(Ta adresa je pisana strašno slabo, s cirilico in z latinico mešano, na slab tenek podolgast odrezek papirja, pravi dokaz bosenske primitivnosti.)

Deželni zbor kranjski.

(IV. seja, 26. septembra.)

Predseduje deželni glavar vitez Kalteneberger. Vlado zastopa vitez Kalina in grof Chorrinski. Navzočnih je 35 poslancev.

Deželni glavar naznanja, da se je občinski odsek konstituiral in je zbral za prvosednika dr. Deua, za namestnika poslanca V. Pfeiferja.

Prvosednik verificijskega odseka je vitez Langer, namestnik dr. Poklukar.

Deželni glavar prebere pismo deželnega poslanca g. K. Šavnika. V pismu g. Šavnik omenja, da je deželni zbor njegovo volitev kot baje nepravilno izročil verificijskemu odseku, akoravno pa on, poslanec Šavnik, mirno pričakuje preiskavo verificijskega odseka, in je prepričan, da je njegova volitev postavna, vendar prosi, da se mu dovoli odpust, ker dokler nij njegova volitev potrjena, neče v zbor iti in tudi ne bode tako dolgo, da bode njegova volitev za pravoveljavno proglašena.

(Klici z občinstva: „Kaj pa Hočevlar? Kdaj bode on prosil za odpust, glasov kupovalec!“)

Zbor g. Šavniku dovoli odpust.

Vprašanje deželne vlade, ali so učitelji prosti deželnih priklad in deželnih davkov, izroči se finančnemu odseku. Isto tako prošnja dijaškega podpornega društva v Novem mestu za podporo; prošnja deželnih slu-

žabnikov za povišanje plač; prošnja slovenskega dramatičnega društva za podporo v prihodnjem sesiji (smeh mej nemškutarskimi poslanci); prošnja podpornega društva za pravnike v Gradci za podporo; prošnja udove deželnega uradnika g. M. Smukavca, da bi se jej povišala penzija, in prošnja okrajnega šolskega sveta v Krškem, izročena po poslanci Pfeiferju, da bi se povišala 4 učiteljem na štirirazrednej ljudske šoli v Krškem plača vsakemu za 100 gl.

Občinskemu odseku izroči se prošnja „nekaterih meščanov“ (Schönwetterjevo maslo) na Krškem, naj bi se mesto Krško odločilo od kmetskih občin, k njim pripadajočih.

Gospodarskemu odseku se izroči prošnja odbora za obdelovanje močvirja, da se prenaredi §. 31 deželne postave o obdelovanji močvirja; prošnja občine Žuženberg in vodstva knez Auerspergovih fužin v Dvoru, naj deželni zbor na to dela, da pojde dolenska železnica po krške dolini, in slednjič prošnja občine Trzin, da bi dežela proti povodnji v trzinskem okraji kaj ukrenila.

Poslanec grof Thurn interpelira vlado, kakov bode posel novo ustanovljenih davkarskih rubežnikov (steuerexekutoren), kaka je njih instrukcija, in koliko bodo od rubljenih strank imeli pravico zahtevati plačila. Deželni predsednik obeta, da bode v jednej prihodnjih sej odgovoril na to interpelacijo.

Poslanec vitez Vesteneck stavi od vseh nemškutarskih poslancev podpisani predlog, naj se izvoli šolski odsek sedmerih udov, da bode ljudsko šolsko postavo od 25. februarja 1869. leta, in postavo o pravnih razmerah ljudskih učiteljev od 29. aprila 1873. leta natanko pretresel in popravljen deželnemu zboru predložil.

V prvi vrsti nasvetuje vitez Vesteneck, da se pomnoženi okrajni šolski sveti razpuste, in da se vzame okrajnim šolskim svetom pravica imenovanja učiteljev, in izroči deželnemu šolskemu svetu, to je, vladi. Razen tega naj se uravnajo funkcijske plače šolskih voditeljev.

Predlog bode vitez Vesteneck v prihodnjem seji utemeljil.

Poslanec O. Detelja s tovariši stavi predlog, da se naroči deželnemu odboru, naj vlado naprosi, da realna gimnazija v Kranji še zanaprej obstane.

Tudi ta predlog bode utemeljil predlagatelj g. Detelja v prihodnjem seji.

Poročilo deželnega odbora, in sicer o tem, kako je postopati z onimi učitelji, kateri so se po ministerskem ukazu 4. januarja 1877 še le pozneje v stalno službo vzeli, kadar se jim daje pokojnina, se izroči finančnemu odseku; poročila za dovoljenje 29 % od občine velika Dolina sklenene priklade na direktne davke s tretjinsko priklado vred v davčnih občinah Čatež, Cerina in Globočica za l. 1878 za občinske in posebno za šolske potrebščine; za dovoljenje 50 % od občine Radovice sklenene priklade na direktne davke s tretjinsko priklado vred v davčnih občinah Boldrež, Bobjana vas, Krasni vrh, Radovica in Radoše za l. 1878 in 1879; da bi se potrdila, oziroma privolila 33 % priklada k vsem neposrednim davkom s tretjinsko priklado vred v krajih na Trato v šolanih za l. 1878, 1879 in 1880, se izroče občinskemu odseku.

Poslanec dr. Poklukar poroča v imenu finančnega odseka o predlogu deželnega odbora glede ustanovitve treh deželnih ustanov

po 60 gold. za učence na tukajšnji podkoviški šoli, in nasvetuje, naj se ustanove.

Poslanec baron Apfaltrern naglašja, da finančni odsek nij sklenil ustanoviti štipendije, nego je dovolil le za jedenkrat 180 gold.

Poslanec dr. Bleiweis poudarja potrebo ustanovitve treh štipendij za podkoviško šolo. Potreba dobrih kovačev, kakor živinozdravnikov, je velika. Učenci, kateri so se na podkoviški šoli v Ljubljani izšolali, zadovoljijo v obče po deželi, in podkovska šola ljubljanska slovi po družih deželah kot izvrstna. Učenci so pa po velikej večini revni, tedaj je treba, da tudi kranjska dežela kaj stori, kar store na priliko Štajerska in Koroška za take šole jako mnogo.

Poslanec vitez Gariboldi nasvetuje, naj se v predlog vzame tudi, da ima deželni odbor teh 180 gld. trem učencem te šole razdeliti.

Pri glasovanju se predlog dr. Bleiweisa ne sprejme, predlog vitez Gariboldija pa dobi večino.

Poslanec Langer utemeljuje svoj predlog, kako bi se goveje kugi v deželo zabranilo. Govornik pravi, da zdaj ko bomo z Bosno in Hercegovino v nepretrganej zvezi, je nevarnost, da se zavleče goveja kuga, dosti večja, nego prej. On tedaj nasvetuje, naj bi se vlada naprosila, da postavne določbe v tej zadevi strogo izvede, in se obrne tudi do ogerske vlade, da se tam isto zgodi.

Predlog se izroči gospodarskemu odseku.

Dr. Vošnjak poroča v imenu finančnega odseka, naj se plačilo sekcijskega strežaja na 350 gld. poviša, in naj se mu dovoli za oblačilo 32 gld., kar zbornica brez debate odobri.

Poslanec Dežman poroča o prošnjah za podeljenje, oziroma o odobrenju več miloščin iz učiteljsko-pokojninskega zaklada, katere se vse brez ugovora dovolijo.

Poslanec dr. Schaffer poroča o mnogih deželnemu zboru došlih peticijah za podporo. Mnogo se njih ne usliši. Dovolj se pa slikarju g. Šimen Ogrinu 100 gld., podpornemu društvu gimnazije v nemškem Kočevju 100 gld., in podpornemu društvu za prost obed na tehniku v Gradcu 50 gld.

Prošnja paznikov v deželnej posilnej delavnici za 25 % službeno priklado se odbije.

Poslanec grof Thurn poroča v imenu občinskega odseka o predlogu deželnega odbora zaradi potrjenja po občini tržiškega trga za l. 1878. sklenene doklade po 40 % na neposrednje davke s tretjinsko priklado vred, in o predlogu deželnega odbora zaradi dovoljenja 41 % doklade na davek v l. 1878. za občino Kresnice, ter predlaga, naj se doklade dovolijo. Zbornica odobri.

S tem je seja končana. Prihodnja seja je (denes) v soboto.

Deželni zbor štajerski.

[Izv. dop.]

(Prva seja 24. septembra.)

Deželni poslanci so skoro vsi navzočni; slovenski poslanci zasedli so skupno prostora na desnej strani zbora.

Namestnik baron Kübeck pozdravi zbor v imenu vlade, (ne kakor drugekrat ob pričetku novega deželnega zbora s cesarskim reskriptom) in poroča, da je njeg. veličanstvo imenovalo ekscelenco g. Morica Kaiserfelda za deželnega glavarja in Josipa pl. Neupauerja za namestnika deželnega glavarja.

Deželni glavar odpre deželni zbor z daljšim ogovorom, v katerem je mej družim tudi

poudarjal, da akopram so nazori strank v oziru na sredstva in pota različni, ima koncem vendar vsak ud te zbornice korist in blagost dežele za svoj cilj, da velja zdaj le prepričati, ne pa sovražno voljo odbijati. (Škoda le, da se bodo poslanci deželnega zbora štajerskega težko da prepričali o pravičnosti naših slovenskih narodnih zahtev. Dop.) Deželni glavar se na dalje spominja umrlih udov deželnega odbora grofa Kottulinskega in profesorja Michla, — omenja, da vprašanje, ali je bila politika Avstrije mej celo veliko krizo, katera se je končala z drago vojsko, prava ali ne, ali da je bila za varstvo in mir deželá katera druga mogoča in modra, ne spada v kompetencijo deželnega zbora. Koncem poudarja deželni glavar zvestost dežele in sklence z „hoch.“ klicem na našega cesarja, kateremu nazivu so se nemški poslanci pridružili, a so slovenski poslanci namesto „hoch“ klicali „živio!“

Potem storé deželni poslanci obljubo in sicer slovenski poslanci v slovenskem jeziku.

(2. seja 25. septembra.)

Deželni glavar odda nekatera poročila posebnim odsekom, kateri se potem volijo.

V finančni odsek so bili voljeni: Lohninger, Kienzl, Allinger, Jozef Kaiserfeld, Gudenus, Muschler, Neupauer, Oberranzmeyer, Rehn-schmidt, Neckermann, Sprung, Wannisch.

V naučni odsek: Karlon, profesor Žolgar, Kappel, Rechbauer, Hammer-Purgstall, Carneri, Heilsberg.

V peticijski odsek: Duhatsch, Pfriener, dr. Dominkuš, Schallhammer.

V odsek za olepšavanja dežele: Br. WASHINGTON, Lipp, Kahr, Heklberg, Knaffl, Steirer, Gleispach.

V občinski odsek: Zschok, Kada, Moskon, Lehmann, Stadtlöber, Platzer Posch.

Iz tega se razvidi, kako brezozirno je nemška večina Slovence na stran pustila; v finančni odsek, v odsek za olepšavanja dežele v občinski odsek nij voljen noben slovenski poslanec.

Druga točka dnevnega reda je bilo poročilo o volitvah.

Ugovarjalo se je volitvam v mestih Slovenj gradec, Ptuj, nadalje proti volitvam v kmetskih občinah Slovenj gradec in Maribor, vse iz slovenskega Štajerskega. V mestnem okraju Slovenj gradec se je dogodilo več nerednosti; osobito to, da so ženske, katere je volilna komisija vpisala v volitvenik, kljub ugovoru volilnega komisarja tudi glasovale; nadalje volilega zapisnika predsednik volilne komisije, notar Rudl, ki je bil ob enem kandidat v Marenbergu nij sklenil in podpisal, ker je šel preje s svojimi volilci, ki so bili v manjšini, iz Marenberga. Ker se pa absolutna večina, s katero je bil dr. Ehmer v Slovenj gradcu voljen s tem nij izpremenila, predlaga deželni odbor odobrenje te volitve, katero je zbor z veliko večino potrdil.

Proti volitvi Ferdinanda Kada v mestnem okraju Ptuj došel je v zadnjem trenutku od dr. Straffelle, dr. Fichtenaua, dr. H. Michelscha, direktorja Fichne in dr. podpisan protest s tem motiviran, da okolo 50 žensk z volilno pravico iz Ptuja in okolo 10 iz Ljutomera nij bilo v volitvenik vpisanih, katere bi bile „gotovo“ za protikandidata Kaiserfelda glasovale; nadalje, da se je potnina volilcem iz Središča iz občinske denarnice plačala, zaradi česar se je veliko več volilcev iz tega kraja

volitve udeležilo, in se je radi tega po mnenju teh, ki so protest uložili izid volitve predružil. Deželni glavar predlaga, po poročevalcu Br. Conradu, akopram on zadnjega uzroka ne poudarja zaradi tega, ker so bile ženske v njih volilnej pravici baje prikračene, da se ta volitev suspendira in se posebnemu odseku 9 udov odda.

Br. Zschok predlaga pa, ker bi se volilni rezultat ne bi bil izpremenil tudi ko bi onih 50 žensk iz Ptuja in Ljutomera za Kaiserfelda glasovalo, naj se volitev takoj odobri ali verificira; ta predlog je bil z veliko večino sprejet, ko je še poslanec Kukovec konstatiral, da se je iz Ljutomera udeležilo volitve le čvetero volilcev, in da tam nij nobedne ženske z volilno pravico, katera ne bi bila v volitveni zapisnik vpisana.

Proti volitvi župnika Šuca v kmetskih, občinah Slovenj gradec vposlali so Aleksander Sonns, Franc Dietinger in tovariši tudi protest, katerega s tem utemeljujejo, da je nek krčmar več volilcem dejal, da ako ne bodo volili Šuca, bode ta kot hranilnični vodja dolg od njih terjal. Dasi dotični volilci nijso Šuca volili, ampak so za Schmidta glasovali, misli vendar deželni odbor, da je mogoče, da se je zaradi tega izid volitev izpremenil; zato se predlaga, da se verifikacija odloži, in se cela stvar v preiskavanje odda deželnemu odboru.

Župnik Schallhammer pa nasprotno predlaga takojšnjo verifikacijo Šuca, ker bi odloženje te volitve naslanja se le na prazne govorce, ne bilo opravičeno, a možnost, da se je na katerega volilca pritiskalo, misli se lahko pri vseh voljenih. Kljub temu se od večine, sprejme predlog deželnega odbora, proti glasujejo le konservativci, Slovenci, in dva neodvisna kmeta iz zgornjega Štajerskega.

Proti mariborske volitvi došel je tudi jeden protest, ali prav za prav prošnja za sistiranje verifikacije te volitve. O tem protestu poročalo se je še le v seji potem, ko je bil predlog deželnega odbora, naj se ta volitev verificira, uže natisnjen. V tej, od znane agitatorja Naskota iz Slovenje Bistrice in Franca Soršaka iz Črešnjevca sestavljenej vlogi, se pravi, da so se baje trije volilci slovenje-bistriškega in mariborskega okraja sodniji naznanili zaradi kupovanja glasov! Deželni odbor predlaga, naj se ta prošnja za ustavljenje verifikacije usliši, in se deželnemu odboru da nalog, stvar preiskavati. (Ker je lahko mišljena denunciacija Naskota in tovarišev gotovo zlagana, dobro bi ga bilo potem, ko se stvar izkaže, ostro prijeti. Ur.)

Dr. Dominkuš ugovarja, da razen poročila, da se je proti trem volilcem radi kupovanja oziroma prodajanja glasov sodnijska preiskava pričela, se nič ne glasi zoper te volitve, in tudi voljeni kandidati se ne dolžijo, da bi bili udeleženi direktno tega nedokazane kupovanja glasov; in kolikor on razmere pozna, zdi se mu jako neverjetno, da bi bilo to sodnijsko ovajanje dejansko utemeljeno. Naši ljudje vsaj doslej nijso imeli navade, glasove kupovati. Sodnija naj le tako dela, kakor jej postava ukazuje, ker to je v interesu naše stranke. Naj pa bode izid te sodnijske preiskave kakoršen hoče, rezultat volitve s tem ne bode izpremenjen; kajti naj se oni trije glasovi tudi odbijejo voljenima dr. Radaju in Flucherju, zaradi tega bodeta imela še zmirom večino. Dr. Dominkuš pravi, da je ta protest izišel le iz strankar-

ske strasti, in aranžiran zavoljo tega, da bi se voljena (Naskova) protivnika sumničla, verifikacija odložila, in da bi ona dva nekoliko časa ne mogla v deželni zbor delovati. Da je to res, dokazuje tudi, ker se je protest vložil tako rekoč še le ob enajst uri, in potem, ko je predlog za verificiranje uže stal na dnevnem redu. Baš tako godilo se je pred dvema letoma z jednim protestom, ki se je proti dr. Radaju vložil, poln čast žalečih pritožb, katera so se pa pozneje vse le kot hudobna obrekovanja izkazala, — a so vendar svoj cilj dosegla, da so njegovo delovanje mej sicer uže samo po sebi kratko odmerjeno sesijo pretrgala. Preiskavanja bodo se vršila gotovo delj časa, naj se tedaj poslanca jednega največjih okrajev spodnje Štajerske ne pribijata na mučniško klop, okraj naj se ne pusti brez zastopnikov, kajti neverificiran poslanec mora roki križem držati.

Dr. Dominkuš predlaga verificiranje teh volitev takoj. Ta predlog se zavrže, a oni deželnega odbora se sprejme. Tedaj imamo tri zadrževane volitve slovenskih kmet-skih občin.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. septembra.

V češkem deželnem zboru je nasvetoval dr. Rieger s tovariši, naj se pošlje adresa na cesarja in naj se voli za prvo posvetovanje o njej odsek 15 udov. Deželni nadmaršal je rekel, da bode dal ta nasvet tiskati in da bode ravnal ž njim po opravičnem redu.

V Lincu je v deželnem zboru nasvetoval liberalci Göllerich adresu na cesarja, v katerej naj se želje dežele izrekó.

Na Solnogradskem in v Vorarlbergu je večina deželnih zborov konservativna. Kljub temu sta deželna glavarja vzeta iz liberalne manjšine. Nemški (psevdo-) liberalci se tega veseló. To je nemško liberalno. Princip mora biti!

Magyar Franc Pulszky je izdal brošuro, v katerej se huduje, zoper zasedenje Bosne; razen drugih uzrokov navaja tudi tega kot glavnega: s tem se bode slovanski element v monarhiji pomnožil. Brošura končuje s tem, da trdi, da vsled okupacije je dualizem najbolj oškodovan. — Da bi le res bilo!

Vnanje države.

V Carigradu so slišali, da se vodijo nekakovi pogovori mej Črno goro, Srbijo in Grčijo, kako bode te države skupno vojno postopale, če se bode Turčija še dalje otezala storiti, kar mora po berlinskem dogovoru.

Iz Londona se o afganistanskem vprašanju poroča: Povelje je dano, precej voj-sko na afganistanskej meji zbrati, da se brzo operacije začno, če bodo potrebne. General Robert dojde v Kuramsko dolino. 6000 mož se bode v Multanu zbralo, 8000 mož je v Quetta poslanih. V Ravalu in Pindie Angleži oborožujejo.

Prejšnji angleški minister za kolonije Carnarvon je v soboto gostil svoje najemnike, in pri tem obedu govoril o politiki. On ne upa dobrega. Pridobitev Cipra utegne škodljivo biti, ker si je Anglija dolžnosti na glavo nakopala, katerih ne bode mogla zmagovati. Tudi če se zarad Afganistana hoče Anglija meriti z Rusijo, to lažje stori v Evropi, nego v Aziji.

Papež je izdal baje pismo do kardinala Nina, v katerem naglašá, da je proti nevarnostim, katere žugajo družbi, svoboda katoliške cerkve najboljšo sredstvo; v tem smislu se je papež do nemškega cesarja obrnil, pravi, in vspeh je, da so se prijateljske razprave začele, pri katerih vatican pač nij imel kacega pre-mirja, temuč trden določen mir, ki bi bil ko-risten za cerkev in za Nemčijo. Pismo latre-

toži o italijanskej vladi, in zahteva, da se v orijentu varujejo prava katoliške cerkve.

Domače stvari.

— (Nemškutarski poslanci) dežel-nega zbora kranjskega osnovali so si tudi le-tos svoj klub. Seje imajo v stanovanji „nepri-stranskega“ nemškega deželnega glavarja vi-teza Kalteneggerja, v deželnej hiši ali tako zvané „burgi“. Klubu predseduje baron Ab-faltren, največ govori vitez Vesteneck. Njemu se je baje v zadnji seji kluba posrečilo, da se je sprejel predlog, da se imajo šolske postave še v teku te sesije po nemškutarskem kopitu prenameniti. Prej se je mislilo to le deželnemu odboru naročiti, naj za prihodnjo sesijo pri-pravi prenamenjeno šolsko postavo. A Vesteneck je dejal, zdaj je čas, kujmo železo, Bog zna kaj se do prihodnjega leta zgodi. In obveljalo mu je, kakor denasnje poročilo iz deželnega zbora kaže. Na nagloma hote novo postavo zveržiti. Ali Slovenci smo uže hujše stvari prebili, pa smo še Slovanje ostali in ne ponemčili se, pa bomo tudi vse nove šolske postave. Le delajte!

— (Naš domači umetnik) málar J. Volf zdaj popravlja in ponavlja nekoliko oškodovane freske pri stranskih oltarjih v tukajšnji stolnej cerkvi sv. Nikolaja. — Pred kratkim je zvršil gosp. Volf krasno podobo sv. Antona puščavnika za podružno cerkev sv. Lorenca na Vizelskem. Podoba sta cerkvi naročila in darovala g. Luka Tavčar in nje-gova gospá.

— (Imenovanje.) Za leitenanta pri deželnih brambovcih je imenovan oficirski na-mestnik g. J. Kramaršič (rojen Ljubljčan) 25. kranjskega bataljona deželnih brambovcv. Ob enem je prestavljen v Novomesto k 24. kranjskemu bataljonu deželnih brambovcv.

— (Bosenska tatvina pred ljub-ljanskim sodiščem.) Ljubljanska deželna sodnija bode razsojevala — kakor smo v „Laib. Ztg.“ brali — te dni o tatvini, ki se je — v Banjaluki izvršila. Stvar je ta: Neki bogoslovec, ki je iz necega semenišča blizu Ljub-ljane v zadnjem letu pobegnil, prišel je v Banjaluko, ter je stopil v tamošnji kloster tra-pistov kot učitelj. Ko so Turki zadnjikrat Banjaluko napali, pobegnil je iz klostra, a soboj je vzel jedno vrečico cekinov. Šel je potem na Avstrijsko, in potem na notranjsko Kranjsko. Ker je pa z denarjem preveč okolo sebe metal, in je za jeden četrt litra vina kar cekin dal, ravno tako polube od kletaric z zlatom plačeval, prijeli so ga in izročili ljub-ljanskej deželnej sodniji, kjer je uže tudi svojo tatvino priznal.

— (Iz Planine) na Notranjskem se nam piše: Stari bog Pluvius mora biti pač ne-izrečeno dobre volje, da je tako obilen s svo-jimi mokrimi darovi. Ako ne bode v par dnevih nehal deliti svojih milostij, napravila bode zopet voda v planinskej dolini več ali menj škode, kajti ljudje še niso pospravili iz senožetij in njiv vseh pridelkov, a voda stoji uže skoro

črez in črez. Letošnje leto je bilo z vsem še precej obilno, zato pa baje tudi omenjeni bog z dežjem neče zaostati.

— (Telegrafske postaje v Bosni) so ustanovljene: samo s podnevno službo v Kotorsku, Buzovači, Kiseljaku in Mokru; s podnevno in ponočno službo v Rakovici, Der-ventu, Dobuju, Maglaju, Žepčah, Senici, Sara-jevem, Banjaluki in Travniku. Vse postaje spre-jemajo in oddajajo tudi privatne telegrame.

— (Odbor za posušenje močvirja) je sklenil, da se ima Ljubljanska in ce-sarski graben še letos od goščevja očistiti. Nadalje hoče prositi ljubljansko občino, naj iztrebi iz Ljubljane in Gruberjevega kanala pesek, kar ga Gradašica in voda malega grabna vanj nanosita. Tudi bodo kupili nivelir-aparat za preiskovanje in merjenje vseh vodá, ki se v močvirje iztekajo; stalo bo to orodje 300 gold. Hoteli so najeti posebnega inženirja, pa so ta predlog za letos še odložili. Za dela, ki se imajo letos izvršiti, vzelo se je v pro-račun 3600 gold. — Kaj se hoče s tako malo svoto narediti? žalbog da se za to prevažno podjetje tako malo skrbi od strani države. Naša dežela je prerевна, da bi poleg vseh davkov skrbela še za deželne potrebe z last-nim premoženjem. Pri tako velikih podjetjih, kakor so posušenje močvirja in pogozdenje Krasa, se da le z velikim kapitalom kaj doseči.

Dunajska borza 27. septembra.

(izvirno telegrafično poročilo.)				
Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	61	gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	62	"	90	"
Zlata renta . . .	72	"	45	"
1860 drž. posojilo . . .	112	"	25	"
Akcije narodne banke . . .	801	"	—	"
Kreditne akcijske . . .	234	"	75	"
London . . .	116	"	15	"
Napol . . .	9	"	30 1/2	"
C. kr. cekini . . .	5	"	51	"
Srebro . . .	100	"	—	"
Državne marke . . .	57	"	45	"

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebstij za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega pa-pirja. Vse potrebstij za merjeve (inženirje), sli-karje in risarje. Najnovejša v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdeljuje se tudi monogrami na pisemski papir, visitne karte in pi-semske zavitke. (158—86)

Marke	Wir empfehlen	geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes		
Die Regenmäntel,		
Wagendecken (Plachen), Betteinlagen, Zeltstoffe		
der k. k. pr. Fabrik		
von M. J. Elsinger & Söhne		
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,		
Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.		

Dacar

se z ugodnimi pogoji išče za Črni vrh pri Idriji, kateri se sprejme s prvim januarom 1879. Prosilci naj se oglašijo do 31. oktobra tega leta pri podpisnem reprezentantu užitninskega davka. Jeličen vrh pri Idriji, 20. septembra 1878.

(312—2) Pavel Gruden.

Tuji.

26. septembra:

Pri Maliču: Zimer iz Dunaja. — Nussbaum iz Prage. — Volk iz Dunaja. — Schmidt iz Kočevja. — Massburger iz Dunaja. — Kump iz Gradca. — Rau iz Dunaja.

Pri Slonu: Frieden-heim, Grünwald iz Dunaja. — Riegel iz Reke.

Popolna razprodaja.

Vse večje reči od železa, kakor železnih ognjišč (sparherd), kurilne mize (heiztisch), peči od litega železa in kositarja, okviri za ognjišča, cevi za dimnike in kolena, male banje, plošče za železna ognjišča, rešetke (röste) in drugi deli, potem nadgrobní križi, sesalke (pumpbrunnen), ploščnato in okroglo železo, za-vire za vozove, mlinske žage i. t. d. prodane se bodo radi izpraznenja zaloge do 30. septembra pod fabriško ceno.

(311—3)

Oskrbništvo Andrej Schreyer-jeve mase.

Lasina in tisk „Narodne tiskarne“